

Wethouder Filip van As (r) en Rienko Baarslag

Zwolle heeft het in de (groene) vingers

Ondanks een snelweg dwars door de stad heeft iedere burger een groen achterland

Zwolle hoeft niet lang na te denken als wij wethouder Filip van As uitnodigen voor ons gebruikelijke interview met een bestuurder. Het enige waar de afdeling communicatie van de gemeente bezorgd over is: 'Toont Zwolle zich hartje winter van zijn beste kant?' Dat valt alleszins mee, en dat komt niet alleen doordat de bomen van Zwolle overdekt zijn met een prachtige winterse laag rijp.

Auteur: Hein van Iersel

5 min. leestijd

INTERVIEW

Wethouders zijn meestal niet de meest bescheiden types, maar Van As lijkt gelukkig uit ander hout gesneden. Wellicht heeft het te maken met zijn ChristenUnie-achtergrond, dat hij voordat we op de fiets stappen de credits vooral aan zijn voorgangers en ambtenarenapparaat geeft. Waarschijnlijk ligt de waarheid in het midden. Met de ongeveer zeven jaar dat hij wethouder is, is Van As lang genoeg aan het bewind om zijn stempel te kunnen drukken op de vergroening van Zwolle. Of is 'vergroening' wel het goede woord? Wie net als ik de afgelopen tien tot vijftien jaar niet in Zwolle is geweest, valt de enorme verandering op die de stad heeft doorgemaakt. Zwolle is veranderd van een wat morsige stad in een stad waar op een zeer bijzondere manier de oude binnenstad, moderne architectuur en de vele watergangen die door en langs de stad heen gaan met elkaar verbonden zijn. Op zeker moment tijdens ons fietstochtje verzucht de wethouder dat de stad veel te weinig bezoekers van buiten trekt. Die verzuchting is wat mij betreft volledig terecht. Zwolle verdient zonder twijfel meer toerisme.

De gemeente zorgt voor aanleg en geld; van ondernemers wordt verwacht dat zij het onderhoud uitvoeren

Oer-Hollands

Zwolle ligt in de provincie Overijssel, maar is qua planologie en ontstaansgeschiedenis eerst en vooral een oer-Hollandse stad. Dat betekent dat de stad gevormd is in de delta van de IJssel en het Zwarte Water. Rienko Baarslag, die als beleidsmedewerker groen met de wethouder mee zal fietsen, geeft mij uitleg. Zoals gezegd is Zwolle gebouwd in een delta. Als je goed oplet, zie je dat nog steeds, als je de stad doorkruist. Oorspronkelijk werd er gebouwd op de hogere zandruggen langs de vele weteringen van de nog jonge stad. En nog steeds zijn er in de oude binnenstad minieme hoogteverschillen waar te nemen die hiermee te maken hebben. Een andere historische wetenswaardigheid over Zwolle is het feit dat de stad heel lang als het ware 'opgesloten' zat in een andere gemeente:

Zwollerkerspel. Zwollerkerspel was een verzameling van een aantal buurtschappen, die in een ring rondom de stad Zwolle lagen en de groei van de stad verhinderden. Pas na 1967, toen dit landelijke gebied door de Overijsselse hoofdstad werd 'geanexeerd', kon Zwolle echt beginnen met uitbreiden. Veel van de grote stedelijke uitbreidingen van Zwolle dateren van na die tijd.

Tijdens ons fietstochtje zien we al die nieuwe wijken helaas niet. De wethouder en zijn beleidsambtenaar hebben anderhalf uur netto fietstijd gepland. Normaal kun je in die tijd behoorlijk wat kilometers afleggen, maar niet als je na iedere zoveel honderd meter afstapt om weer een nieuw doorkijkje te laten zien. Zwolle wil zich vooral als groene gemeente profileren. Tegenwoordig is het verboden om onkruid chemisch aan te pakken, maar voor Zwolle is dat oude koek. De gifspuit is al heel veel jaren geleden bij het oud vuil gezet. Dat geldt zowel voor chemie op verhardingen als bijvoorbeeld op sportvelden. Ook op het gebied van ecologisch beheer ziet Zwolle zichzelf in de eredivisie spelen. Baarslag en Van As roepen bijna in koor de naam van Gerard Mostert. Dit voormalige hoofd van de Zwolse groenvoorziening wordt door beide heren geroemd als de uitvinder van de groene vingers van Zwolle. Mostert staat duidelijk aan de basis van het groenbeleid van de stad. De groenbeheerder zou internationaal als eerste met het idee van groene vingers of corridors zijn gekomen. Deze groene longen verbinden de stad en zijn inwoners met het omringende groen van het buitengebied. Dit concept is later door een groot aantal andere steden gekopieerd.

Het concept dat Mostert ooit geïntroduceerd heeft in Zwolle zal tijdens de fietstocht een aantal keren ter sprake komen. Mede dankzij die structuur

werd Zwolle in 2014 uitgeroepen tot Fietsstad van Nederland. Net als veel andere bestuurders vindt Van As het belangrijk dat zijn burgers zo veel mogelijk gebruikmaken van de fiets, maar dat is alleen mogelijk door een fijnmazig netwerk van fietspaden, die de burger snel van de wijken naar het achterliggende platteland kunnen brengen. In Zwolle worden de groene vingers benut door er recreatieve fietsroutes in aan te leggen. Van As: 'Ondanks het feit dat er een snelweg dwars door onze stad heen loopt, zijn wij in staat geweest om voorzieningen, vooral fietspaden, zo te ontwikkelen dat je als fietser snel de stad uit kunt.' Gerard Mostert is belangrijk geweest voor Zwolle door de groene vingers, maar hij was ook een van de eersten die het belang inzagen van ecologisch hooilandbeheer. Bermen en hooilandjes worden in Zwolle ecologisch beheerd en krijgen zo een kruidachtige en bloemrijke begroeiing.

Knotplatanen op het Gasthuisplein die worden verplant

Ondanks een snelweg dwars door de stad kunnen burgers met de fiets snel naar buiten

Filip van As, wethouder Zwolle

Nieuwe brug

Het belang van de fiets voor stedelijke mobiliteit dringt pas in zijn volle omvang tot me door als ik met Van As en Baarslag stilsta op een nieuwe brug over de stadsgracht, vlak bij de Pannekoekendijk. Op deze plek is bijna alles onderhanden genomen: een nieuwe fietsbrug over het water, een totaal gerestaureerde Hofvlietvilla, de Pannenkoekendijk die volledig opnieuw is ingericht en een splinternieuwe Pathé-megabioscoop. Bijna te veel om op te noemen. Toch lijkt alles een menselijke maat te hebben en worden de nieuwe voorzieningen intensief gebruikt. Dat blijkt al meteen als de wethouder bijna omver wordt gereden door een al te enthousiaste groep scholieren die over de fietsbrug komt crossen. Gelukkig gaat alles goed en kan Rienko Baarslag mij nog net even attent maken op een groepje veterane beuken met daaronder een bijzonder stinsbeplanting, die helaas nog verborgen zit onder een pak sneeuw.

Industrie

Veel natuur in of direct rondom de oude stad is teruggewonnen op de fabriekscomplexen die vroeger het centrum de stad domineerden. Een goed voorbeeld daarvan is het Nijkerkenbolwerk. Op de plek waar ooit lang geleden een stadsmuur stond, is nu dus een wandel- en struinpark is aangelegd. Baarslag: "In de jaren zeventig is hier de gasfabriek afgebroken en de vervuilde grond is niet gesaneerd, maar als een grondwal rondom de toen gebouwde parkeergarage gelegd. Dat is gebeurd in de vorm die refereert aan een oude vestingwal. Die wal en de grond zijn destijds tijdelijk in gericht door het planten van bomen op de wal. Uiteindelijk wil de stad de parkeergarage om gaan vormen en we hadden middelen om vast de

helft van het Nijkerkenbolwerk te saneren en in te richten. Als gevolg daarvan hebben we de bomenrij die op de vervuilde grond stond vervangen door een geheel nieuwe parkinrichting, die beter aansluit bij de behoeften van de bewoners.

Baarslag: 'De heemkundekring wilde eigenlijk dat we de oude steile taluds zouden herstellen die hier vroeger lagen om de stad te beschermen. Dat hebben we niet gedaan, omdat dit ten koste zou gaan van de bruikbaarheid van het park.' Direct achter dit park ligt een grote gemeentelijke garage, waar het Zwolse stadsbestuur nog mee worstelt. In principe is de capaciteit veel te groot. In de toekomst is hier woningbouw in combinatie met groen en parkeren de gedachte, aansluitend op het nu al ingerichte park..

Geveltuinjes

Van As en zijn beleidsambtenaren zijn er overduidelijk trots op: de geveltuinjes van Harry Pierik. Net als in veel andere oude binnensteden zijn de hoofdstraten meestal wel aantrekkelijk genoeg, maar word je al burger wat depressief van de stege die deze hoofdstraten met elkaar verbinden. Om dit soort plekken toch wat kwaliteit te geven, ontwikkelt Zwolle hier met burgers en ondernemers kleine geveltuinjes. De gemeente zorgt voor ontwerp, aanleg en financiering; van ondernemers en burgers wordt verwacht dat zij het onderhoud uitvoeren. Van As: 'Dat is natuurlijk ook in hun eigen belang. Ondernemers hebben baat bij een aantrekkelijke binnenstad en moeten daar hun inkomen uit halen.'

Platanen

Zwolle is bezig met een enorme operatie om de stad groener en prettiger te maken voor haar inwoners. Dat wil niet zeggen dat er overal maar bomen bij komen. Op sommige plekken verdwijnen juist bomen, bijvoorbeeld een groepje dakplatanen op het Gasthuisplein. Prachtige bomen naar mijn mening, maar volgens de stadsontwerpers van Zwolle te dominant aanwezig in het stadsbeeld. De bomen worden verplant en elders in de stad gebruikt. Op het plein komen wel bomen terug, maar in een beperkte hoeveelheid. Op andere plekken zoals de Nieuwe Markt worden juist extra bomen en groen toegepast.

Park Eekhout

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6512